

Tillägsrapport 2013

*”Det är vi barn
som ska förändra
världen”*

**Nätverket för
Barnkonventionen**

Barns röster från A till FN

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Rapportens upplägg.....	6
Nätverket för barnkonventionen	6
Medlemsorganisationer	7
Barns röster om sina rättigheter:	
Om barnkonventionen	9
Rätten till familj.....	10
Rätten till identitet.....	13
Rätten till inflytande.....	13
Rätten till information	16
Rätten till lek, fritid, kultur och vila	17
Allas lika värde	20
Rätten till hälsa och barnets bästa	30
Rätten till skydd	38
Rätten till utbildning	39
Tack till	42

Inledning

Det du nu håller i din hand är en rapport till FN:s barnrättskommitté från barn som Nätverket för barnkonventionen har träffat. Här kan du läsa om vad barn i Sverige skulle vilja förändra för att få sina rättigheter tillgodosedda enligt FN:s konvention om barnets rättigheter¹.

Sverige skrev under barnkonventionen 1990 och sedan dess har FN:s barnrättskommitté i Genève kontrollerat hur väl Sverige följer konventionen. Vart femte år måste Sveriges regering skicka in en rapport om hur man arbetar för att barnkonventionen ska följas. Utöver regeringens rapport får också enskilda organisationer lämna in så kallade tilläggsrapporter, som breddar bilden av hur barnkonventionen följs i Sverige. Nätverket för barnkonventionen², som är ett samarbete mellan 44 olika organisationer³ som arbetar för barns rättigheter i Sverige, har lämnat in två tilläggsrapporter tidigare – 2004 och 2008.

Det är viktigt att FN:s barnrättskommitté och Sveriges regering får veta hur barn själva tycker att deras rättigheter följs. Det är barnen som är de främsta experterna på hur det är att vara barn under 18 år i Sverige idag. Nätverket arrangerar därför varje år en ministerhearing, där högt uppsatta beslutsfattare bjuds in tillsammans med barn från Nätverkets medlemsorganisationer. Barnen får då ställa frågor och berätta för makthavarna om vad de skulle vilja förändra i samhället. Det är bland annat dokumentationen från dessa hearingar som ligger till grund för den här rapporten. Omkring 700 barn⁴ har bidragit med sina synpunkter till denna rapport.

För att ännu bättre kunna fånga upp barns synpunkter, och särskilt då barn som annars inte kommer till tals så ofta, har Nätverket fått finansiering från Allmänna Arvsfonden för att under tre år driva projektet ”Barns röster från A till FN”. Genom projektet vill Nätverket hitta respektfulla och effektiva metoder att nå de barn som kanske möter större hinder än andra barn när det gäller inflytandet över sin vardag. Det kan vara att man på grund av ålder eller annan härkomst inte har språket, att man har en psykisk eller fysisk funktionsnedsättning eller lever under sociala eller ekonomiska förhållanden som försvårar möjligheterna att komma till tals. Genom att särskilt satsa på att lyfta synpunkter från de barn som har erfarenhet av områden där Sverige fått kritik för att inte till-

¹ Hädanefter kallad Barnkonventionen

² Hädanefter bara kallat Nätverket

³ Se medlemslista på nästa sida

⁴ De som bidragit till denna rapport har varit deltagare under ministerhearingarna 2008 – 2012, eller deltagare vid workshops inom Nätverkets projekt ”Barns röster från A till FN” under 2012. Alla barn har varit mellan 9 – 18 år.

räckligt väl följa barnkonventionen, hoppas Nätverket kunna bidra med värdefulla tilläggsrapporter som kan bli användbara verktyg för att göra livet lättare för barn i Sverige.

Upplägg

Rapporten bygger på dokumentationen från de ministerhearings som Nätverket arrangerat år 2008–2012, samt från workshoppar som genomförts i projektet ”Barns röster från A till FN” under 2012. Ingen ny information har tillförts rapporten efter det datum då Sveriges regering lämnade in sin rapport till FN:s barnrättskommitté. Däremot har tre olika referensgrupper satts samman, en i Bankeryd, en i Tynnered och en i Östersund, där barn mellan 9–17 år deltagit. Referensgrupperna har analyserat dokumentationen och valt vilka frågor och citat som ska lyftas särskilt. De har även utarbetat tankegångar och rekommendationer kring vissa ämnen som varit vanligt förekommande. Alla citat från barnen är anonymiserade och står med *kursiverad* text.

Rapporten är indelad utifrån de teman som finns på Barnombudsmannens hemsida⁵ och konventionstexten är hämtad ur UNICEFs förenklade version⁶. Dessa teman täcker in alla barnkonventionens artiklar och de presenteras på ett lättfattligt sätt. Alla artiklar presenteras även om vi inte fått in synpunkter på alla områden.

Relevanta delar av den kritik som Sverige fått från FN:s barnrättskommitté presenteras inom respektive tema. Texten är skriven på ett språk som ska göra innehållet tillgängligt för så många som möjligt. Alla bilder och illustrationer är gjorda av barn som Nätverket träffat inom ramen för projektet ”Barns röster från A till FN”.

Nätverket för Barnkonventionen

Nätverket för barnkonventionen bildades 1991, som en följd av ett samarbete där ett flertal svenska organisationer bidrog med synpunkter till FN:s arbetsgrupp i utformandet av FN:s konvention om barnets rättigheter. Förutom att varje år arrangera

⁵ <http://www.barnombudsmannen.se/for-barn-och-unga/om-barnkonventionen>

⁶ <http://unicef.se/barnkonventionen>

en ministerhearing arbetar Nätverket även opinionsbildande kring att göra barnkonventionen till svensk lag. Verksamheten leds av ett arbetsutskott med nio representanter som väljs vid årsmötet.

Medlemsorganisationer

Adoptionscentrum

Barns rätt till lek – *International Association for the Child's Right to Play*

Riksförbundet BRIS – *Barnens rätt i samhället*

Bryggan Riksorganisation

ECPAT Sweden – *End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes*

ENSAC Sweden – *European Network for Schoolage Childcare*

Erikshjälpen

Equmenia

FaCo – *Familjevårdens Centralorganisation*

FHDBF – *Föreningen för hörselskadade och döva barn med familjer*

Friends

Frälsningsarméns ungdomsförbund

FUB – *Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna*

Föreningen för Januz Korczaks levande arv

Föreningen Globträdet

HARO – *Riksorganisationen för Valfrihet, Jämställdhet och Föräldraskap*

Hjärtebarnsföreningen

ICDP Sweden, *International Child Development Programmes, Sweden*

Majblommans Riksförbund, *The Mayflower Charity Foundation for Children*

Makalösa föräldrar

NOBAB – *nordisk förening för sjuka barns behov*

Nykterhetsrörelsens scoutförbund

Nätverket för Hela Barn i Sverige

PLAN Sverige

RBU – *Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar*

Riksförbundet Hem och Skola

Riksföreningen för Barnsjuksköterskor

Riksföreningen för Skolsköterskor

RUS – *Riksförbundet Ungdom för Social Hälsa*

Rädda Barnen

Rädda Barnens Ungdomsförbund

Röda Korsets Ungdomsförbund

Sensus

SOS Barnbyar

Svenska Irankommittén

Svenska Kyrkan

Svenska Kyrkans Unga

Svenska OMEP – *Organisation Mondiale pour l'Éducation
Précolaire*

Svenska Scoutrådet

Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Sveriges Kristna Råd

SKR – *Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund*

Synskadades Riksförbund

Unga Örnars Riksförbund

UNICEF Sverige – *FN:s barnfond*

Verdandi

Fakta:

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. I dag har nästan alla länder skrivit under konventionen. Som barn räknas alla under 18 år.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som tar upp barns grundläggande medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Konventionen bygger på fyra viktiga principer:

- Alla barns lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad

I Genève finns en FN-kommitté, Barnrättskommittén, som övervakar att de stater som har antagit konventionen också lever upp till den. Vart femte år ska alla konventionsstater lämna en rapport till Barnrättskommittén. Sverige har hittills lämnat fyra rapporter.

Om barnkonventionen

Dessa artiklar handlar om hur länderna ska arbeta med barnkonventionen.

1. Behandlar vem som är barn. Alla människor under 18 år är barn.
4. Länderna ska följa reglerna i konventionen. Länderna ska ändra sina lagar så att lagarna blir bra för barn. Länderna ska göra allt de kan för att ge barn rättigheter. Rika länder ska hjälpa fattiga länder.
41. Länderna får gärna göra mer än det som står i konventionen för att ge barnet rättigheter.
42. Länderna lovar att se till att både barn och vuxna vet vilka regler som finns i barnkonventionen.

FN rekommenderar

När det gäller dessa artiklar har FN:s barnrättskommitté kommit med bland annat följande rekommendationer:

- Att göra barnkonventionen till svensk lag.
- Att förbättra samordningen av insatser för barn så att samarbetet mellan barn, föräldrar, organisationer samt centrala och lokala myndigheter kan förbättras.
- Att Barnombudsmannen ska vara oberoende och ha lokala kontor runtom i Sverige dit man kan skicka individuella klagomål.
- Att säkerställa att alla barn och unga får utbildning om sina rättigheter. Även personer som arbetar med barn; exempelvis domare, advokater, polis, lärare, socialarbetare och vårdpersonal, bör få utbildning om barnets rättigheter.

”Tja FN! Ni gör ett super jobb med allt men ni borde fråga barn mera vad de tycker och tänker. Det skulle kanske förändra till något bättre. 😊 Hoppas ni läser detta! Hejdå/ Glad anonym tjej”

Röster från barn

Under de senaste fem årens hearingar där barn och unga har fått ställa sina viktigaste frågor till makthavare, har det kommit fram att elever får mycket lite information om barnkonventionen i skolan. I de fall där eleverna fått information, har det ofta skett i form av en temadag. *”Det borde ju gälla hela tiden*

i allt som vi gör, inte bara på schemat en gång”, uttryckte en elev. ”Jag vet lite om vad jag har rätt till men inte vad jag ska göra om det inte blir så”, säger en annan elev. ”Barnkonventionen ska ju gälla men sen kommer det inga pengar till sådana frågor. Jag tycker att det är skam och lögn.”

Det är därför viktigt att det satsas resurser, både i form av tid och pengar, för att göra barn medvetna om sina rättigheter och vart man kan vända sig om ens rättigheter kränks. Det är också viktigt att alla vuxna som arbetar med barn känner till barnkonventionen och dess innehåll. **”Man borde göra en barnkonsekvensanalys i varje fritidsgård, kommun, regering o.s.v., i alla beslut som rör barn”** säger en grupp hearingdeltagare.

”Jag tycker att det är bra att vi har dom här reglerna. Men det finns många föräldrar som inte alls kan mycket om detta. Meddela vuxna om vad som gäller!”

”Gör barnkonventionen till lag! NU!”

Nätverket för barnkonventionen driver frågan om att göra barnkonventionen till lag. I dagsläget görs en utredning, tillsatt av regeringen, som ska analysera för- och nackdelar med att göra barnkonventionen till svensk lag.

Rätten till familj

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om rätten till en familj.

5. Länderna måste förstå att det är föräldrarna som har ansvar för barnet. Föräldrarna ska hjälpa barnet så att det får sina rättigheter.
9. Ett barn ska alltid, när det går, få vara hos sina föräldrar. Om föräldrarna skiljer sig har barnet rätt att träffa både mamma och pappa. Men ibland är det bäst för barnet att inte bo hos föräldrarna. Och ibland är det bäst för barnet att inte träffa den ena föräldern. Det kan vara om föräldrarna slår barnet eller inte kan ta hand om sitt barn.
- 10–11. Barn och föräldrar har rätt att träffa varandra även om de bor i olika länder. En förälder får inte flytta till ett annat land med barnen utan att den andra föräldern vill det. Länderna ska komma överens om hur de ska hjälpa barn och föräldrar så att de kan träffas.

- 18.** Det är föräldrarna som tillsammans har ansvaret för barnet. Föräldrar ska alltid tänka på vad som är bäst för barnet. Länderna ska hjälpa föräldrarna så att de kan vara bra föräldrar. Ett sätt att hjälpa föräldrarna är att det finns bra förskolor där barn kan vara när föräldrarna arbetar.
- 20–21.** Om barn inte kan bo hemma hos sin familj ska länderna se till att barnet får bo i en annan familj. Det bästa är om barnet får bo hos släktingar. Ibland kan ett barn adopteras av en familj i ett annat land. Myndigheter och domstolar som bestämmer var barn ska bo ska alltid tänka på barnets bästa.

FN rekommenderar

FN:s barnrättskommitté rekommenderar Sverige att:

- Ta itu med orsakerna till att så många barn placeras i familjehem eller på institutioner.
- Noga kontrollera förhållandena på institutioner och familjehem och säkerställa att det finns oberoende klagomålsmekanismer för de barn som är placerade där.
- Ge stöd till barn som lämnar institutionell vård.
- Ge ökat stöd till barn som upplever våld i hemmet, exempelvis genom att bli bättre på att upptäcka dessa fall tidigt, att göra särskilda utbildningsinsatser för föräldrar i riskzonen, att se till att våldsoffer har tillgång till rådgivning och återhämtning samt att se till att BRIS kan ha sina jourlinjer öppna 24 timmar om dygnet.

Röster från barn

Vill träffa föräldrarna mer

”Jag får nästan aldrig se min mamma. Hon jobbar dagligen mellan 8–21. Det är alldeles för länge. Jag brukar ringa och fråga när hon kommer hem och antingen svarar hon inte eller så får jag vänta för länge. Och när hon väl kommer hem så sitter hon bara vid datorn hela tiden och tittar inte ens upp från tangentbordet”.

”Jag är också själv mycket... då sitter jag på rummet och väntar.”

”Mina föräldrar är lärare så de jobbar inte mer än 8–16 i skolan men även när de kommer hem så tar de med sig jobbet och jobbar ända fram till midnatt. Jag upplever att de är upptagna hela tiden.”

”Det finns ibland ingen mat hemma och då får jag ta av mina egna pengar och gå till mataffären eller så får jag åka till mormor och det är jättelångt bort.”

”Det är så synd för att i Sverige känns det som att det är antingen eller och inget mellanting. Många föräldrar jobbar alldeles för mycket och sen finns det också många som jobbar alldeles för lite av olika anledningar. Det borde vara mer mittemellan och att man kunde dela upp det och hjälpa varandra så att alla fick träffa sina föräldrar lite varje dag”.

”Jag saknar att umgås med mina föräldrar”.

*”Jag tycker att det ska finnas mer behandlingshem för att jag hade själv en mamma som var missbrukare men fick hjälp. Min kompis har en mamma som är det och sökt hjälp men kom inte in i ett behandlingshem p.g.a. för få platser. Det gör ett barns liv mycket bättre. Jag är ett levande bevis!
/12 år.”*

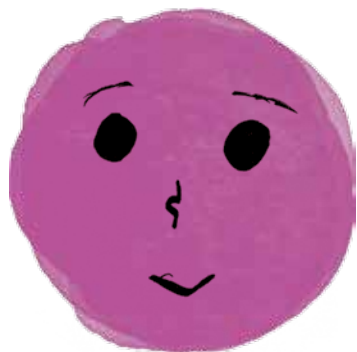
Barn till sjuka föräldrar

En ofta förbisedd grupp av barn är de som lever med sjuka föräldrar. Dessa barn måste bli sedda och få bättre hjälp. Det borde vara lätt att ta reda på om det finns barn som lever med den vuxne som söker hjälp inom vården. Ofta får barnen ta hand om sina föräldrar istället för tvärtom. Detta är ett tungt ansvar för ett barn och bidrar till mycket oro. Därför menar barnen att det skulle finnas ett bättre skydd för de barn som tar ett stort ansvar när föräldrarna drabbas av fysisk eller psykisk sjukdom, exempelvis genom ekonomisk ersättning, stödboende, psykologhjälp eller assistans.

Barn till föräldrar i häkte och fängelse

Ungefär 30 000 barn i Sverige har någon förälder som sitter i häkte eller fängelse. Organisationen Bryggan har verksamhet och stödgrupper för de här barnen. I en önskelista påvisar de följande förbättringsförslag:

- Allmänheten borde ha större medvetenhet om situationen för barn till frihetsberövade.
- Regeringen behöver ha större kännedom om behoven hos dessa barn.
- Media behöver bli bättre på att uppmärksamma barnens situation och det behövs mer opinionsbild-

ning för att föra de här barnens talan.

- Alla som fattar beslut kring barn med frihetsberövade föräldrar behöver tänka på dessa barns bästa.
- Rättssystemet bör bli mer barnvänligt. Barnets bästa ska alltid beaktas.
- Polisen bör ha ett tydligt barnperspektiv när de arresterar föräldrar.
- Se till att familjen kan ha kontakt med den som sitter i fängelse. Tänk särskilt på de yngre barnens behov.
- Ge råd och stöd till föräldrar och vårdnadshavare så att de kan stödja barnen i det de går igenom.
- Stöd den intagne i sin föräldraroll.
- Ge stöd till organisationer som har verksamhet särskilt för barn till frihetsberövade.
- Hjälp skolan att stödja barnen på det sätt som de behöver när en förälder blir intagen.

Rätten till identitet

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om rätten till en egen identitet.

- 7–8.** Alla barn har rätt att veta vem han eller hon är. Barnet har rätt till ett namn och till att vara medborgare i ett land. Barnet har också rätt att veta vilka som är barnets föräldrar.

FN har inga rekommendationer specifikt till Sverige gällande dessa artiklar och de barn som Nätverket hört har heller inte lyft några synpunkter gällande rätten till identitet.

Rätten till inflytande

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om rätten till delaktighet och inflytande.

- 12.** Ett barn har rätt att säga hur det vill ha det. Vuxna ska lyssna på barn. Myndigheter och domstolar ska fråga barnet vad det tycker och lyssna på barnet

när de bestämmer saker som gäller barnet. Det kan vara om barnets föräldrar ska skiljas och de inte är överens om var barnet ska bo. Då ska domstolen fråga både mamman, pappan och barnet hur de vill ha det. Det kan också vara att lärarna i skolan frågar barnen vad de tycker innan de bestämmer saker. Politiker i en kommun ska fråga barn vad de tycker innan politikerna bestämmer hur kommunen ska använda sina pengar.

13–15. Ett barn har rätt att säga vad det tycker. Barnet har rätt att tänka fritt, att tro på vilken gud det vill och att vara med i olika föreningar.

FN rekommenderar

FN rekommenderar Sverige att:

- Fortsätta att främja och underlätta, bland annat genom lagstiftning, respekt för synpunkter från barn i alla frågor som rör dem.
- Se till att vuxna som arbetar med barn får utbildning så att de kan ge barn möjligheter att uttrycka sina åsikter och att dessa åsikter tillmäts betydelse.
- Se till att alla kommuner uppfyller kraven för aktivt deltagande av barn och att regelbundet se över i vilken utsträckning barns åsikter får inverkan på relevanta politikområden.

”Jag bor på ett ställe där en lekpark ska byggas om, men de vuxna bestämmer HELT hur det ska bli, och de ska inte äns vara där ☹”

Röster från barn

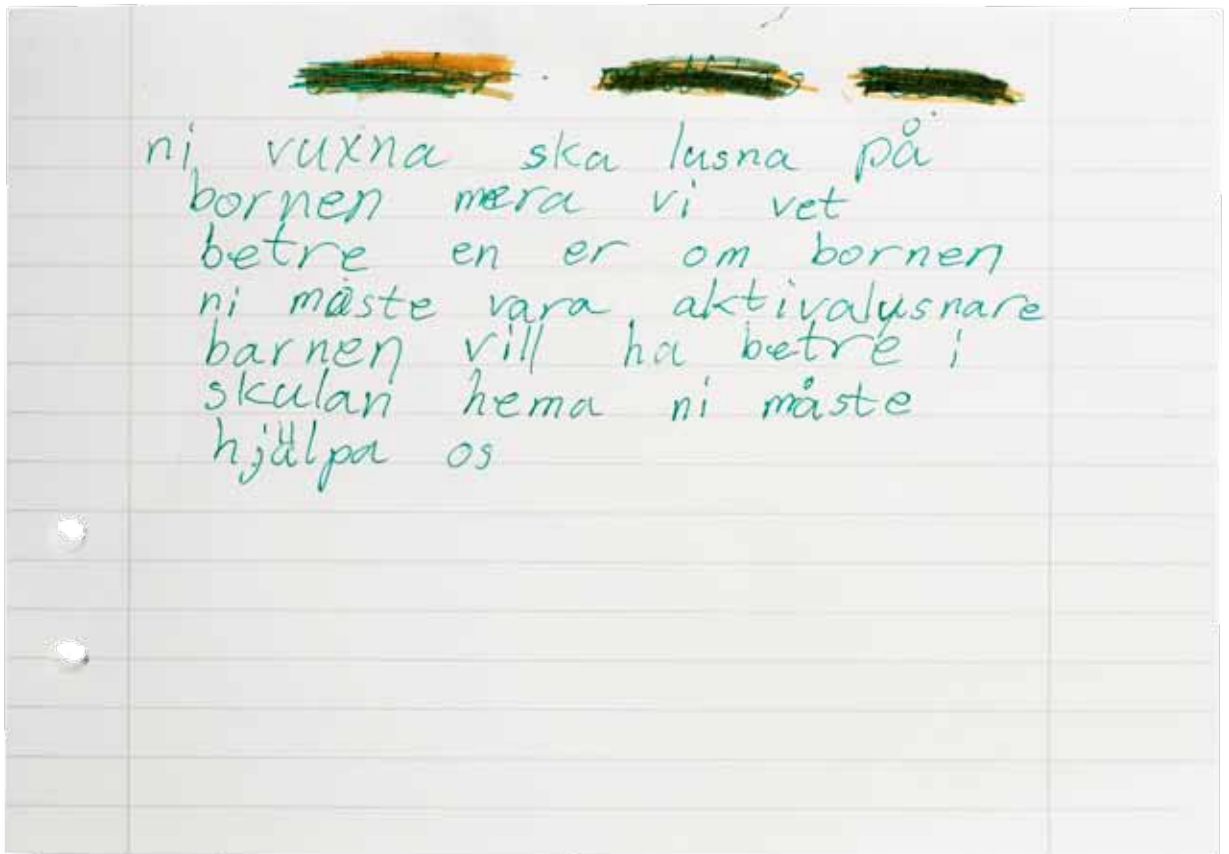
Att bli tagen på allvar

Rätten att bli lyssnad på och tagen på allvar är en av de saker som diskuterats mest på de hearingar och workshoppar som Nätverket för barnkonventionen har arrangerat. Genomgående pratar barn mycket om hur vuxna nonchalerar barn, lyssnar en stund men sedan inte gör något åt det som barnen påtalar.

Rösträtt vid 16 år

Flera av de äldre barnen vi har träffat vill ha rösträtt vid 16 års ålder. Här är ett brev som adresserats till statsminister Fredrik Reinfeldt:

*”Hej Fredrik Reinfeldt,
Det är viktigt att ni politiker lyssnar på oss ungas röster.
Dagens lagar om rösträtt ändrades senast för 37 år sedan*

och det passar inte dagens samhälle att ha lagar som håller de unga tillbaka.

Har inte de unga också en rätt att höras?

Vi unga är samtiden och framtiden, är det rätt att vi inte ska få bestämma över den?

Många skeptiker påvisar på de årliga undersökningar som visar att unga ofta påverkas av sina föräldrar. Av detta drar många slutsatsen att 16-åringar inte har den mentala mognad som krävs av det vuxna samhället. Men enligt svensk lag är vi som är över 15 straffmyndiga, och vi anses då vara kapabla nog att ta ansvar över vårt eget handlande, men ändå anses vi inte vara duktiga nog att få rösta?

Unga gillar inte att bli nonchalerade, dissade och överkörda av det vuxna samhället. Vi gillar att vara engagerade, få en chans att påverka och att få våra röster hörda. Grunden till ett demokratiskt samhälle är att alla har en rätt att få sina röster hörda, oavsett ålder, kön, bakgrund, sexuell läggning eller politisk åsikt.

UNGA HAR OCKSÅ ÅSIKTER!"

Religionsfrihet

Med anledning av artikel 14 påpekar några barn vikten av att inte prackas på en religion om man blir familjehemsplacerad.

"Jag tycker att vuxna i skolan borde börja lyssna mer om det har hänt något, för oftast så lyssnar dom lite och sen lägger undan det. Eller vuxna över huvudtaget borde bli mer sociala..."

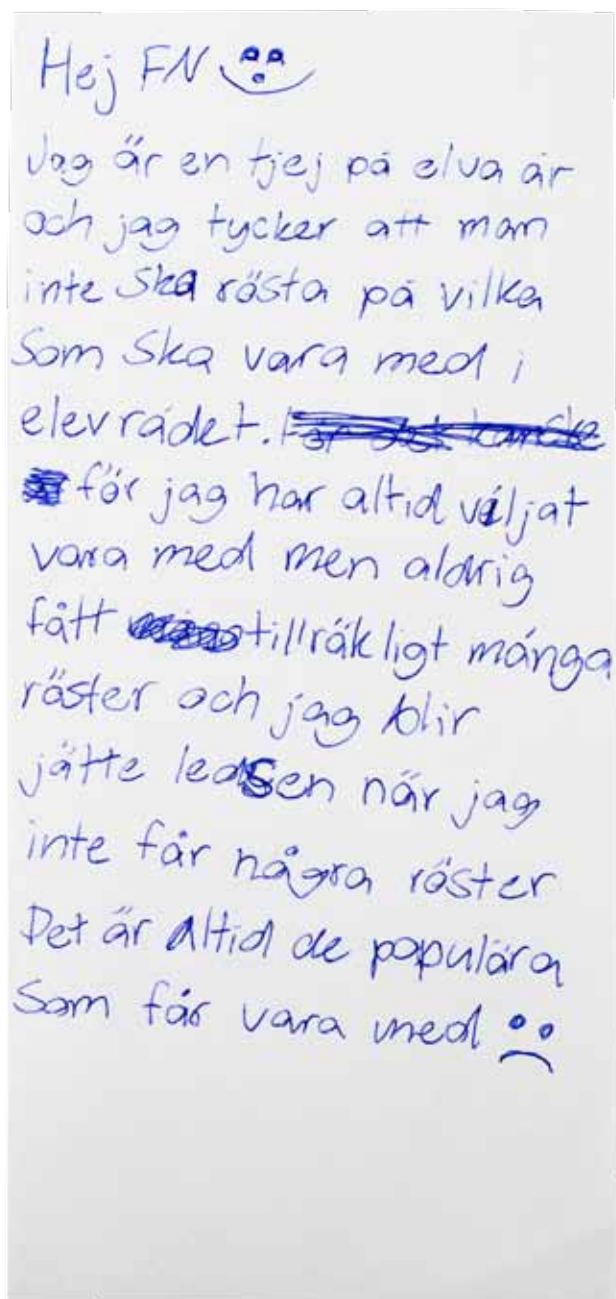

Ett barn som blir placerat i ett familjehem borde alltid få reda på om familjen praktiserar någon särskild religion eller kultur. **”Barnen själva borde få välja vilken religion man ska ha. Socialsekreteraren skulle kunna prata med familjen i familjehemmet att de inte kan pracka på sin religion på barnet”.**

Elevdemokrati

På de flesta skolor i Sverige finns det olika typer av elevråd där eleverna kan få inflytande över sin tid i skolan. Hur elevråden fungerar skiljer sig dock mycket mellan skolor. Det är heller inte obligatoriskt med elevråd, något som kritiserats av de barn som varit med på hearingarna. Man menar att det finns en likgiltighet och ett ointresse hos lärarna att stödja och bygga upp en fungerande elevrådsverksamhet. Följderna blir

att eleverna inte kan påverka sin vardag och att skolan går miste om många bra beslut och ett positivt engagemang. Barnen vill se goda exempel på elevråd som verkligen fungerar, så att skolorna kan inspirera varandra i detta arbete. De menar också att det behövs beslut uppifrån, så att elevinflytande blir obligatoriskt.

Rätten till information

Den här artikeln i barnkonventionen handlar om rätten att få information.

17. Barn har rätt att läsa bra tidningar och böcker och få information på annat sätt, till exempel radio, tv och internet. Länderna ska ha lagar som skyddar barnet mot filmer och texter som kan skada barnet.

De barn som Nätverket hört har inte lyft några synpunkter gällande rätten till information.

Rätten till lek, fritid, kultur och vila

Den här artikeln i barnkonventionen handlar om rätten att göra meningsfulla saker på fritiden.

31. Barn har rätt till fritid, lek och vila. Barn har rätt att delta i kulturella och konstnärliga aktiviteter.

Röster från barn

När det gäller rätten till fritid, lek och vila är det framför allt tre aspekter som barnen tar upp: tiden, kostnaden och kommunikationerna.

Många barn upplever att skolarbetet upptar en så stor del av fritiden att det inte blir någon tid kvar för vila och aktiviteter. *”Fritidsaktiviteterna tar väldigt mycket tid, men det gör skolan också. Många läxor och sena skoldagar gör att man inte orkar med sina fritidsaktiviteter vilket i längden kan leda till sämre resultat i skolan.”*

”Jag tycker att läxhjälpen är en väldigt bra idé, en läxstund efter skolan är så otroligt viktig. Har man problem hemma lägger man energin på hemmafronten istället för på läxorna. Om skolan ger möjlighet att plugga kan man fördela sin energi.”

Barn på landsbygden pratar mycket om den otillräckliga kollektivtrafiken – att bussarna går så pass sällan att det är svårt att vara med på fritidsaktiviteter eller att träffa vänner.

Många barn är kritiska till de höga kostnaderna. Fritidsaktiviteter är ofta så dyra att det blir en klassfråga vilken aktivitet man väljer. *”Om staten skulle satsa mer på barns aktiviteter skulle det finnas större möjligheter för barnen och på samma villkor för alla.”*

”Barnbidraget borde höjas för ensamstående med låg lön. Det blir så stor ekonomisk skillnad mellan barnen annars.”

Några barn tar även upp könsaspekten; att grupptricket kan göra att man inte vågar välja fritidsaktivitet fritt. *”Men i Umeå finns en grupp killar som dansar balett, om några börjar så hänger fler på.”*

Några pratar om vikten av att känna sig trygg och välkomna på sin fritidsaktivitet. *”Man ska inte behöva prestera*

direkt. Det måste finnas utrymme för att lära sig utifrån sina grundförutsättningar. Det borde skolidrotten bli bättre på.”

”Om inte barn får möjlighet till fritidsaktiviteter kan det leda till konsekvenser som delvis gör att barnen som inte får möjligheten blir utanför vilket kan leda till mobbning och ensamhet. Dessutom kan barn som inte får möjlighet till fritidsaktiviteter hamna i dåligt sällskap och få dåliga vanor såsom att dricka alkohol och dylikt. Dessutom kan avsaknaden av fritidsaktiviteter leda till att det går sämre i skolan, för det blir svårare att koncentrera sig och då blir på sikt betygen sämre. Om inte barn får ägna sig åt fritidsaktiviteter kan de dessutom få mycket sämre hälsa för att de hela tiden sitter hemma. Aktiviteter motiverar till skolarbetet.”

Mot bakgrund av detta har referensgruppen för denna rapport arbetat fram följande rekommendationer:

Regeringen:

- Ge stöd till läxhjälp på alla skolor.
- Utbilda all skolpersonal i normkritik.
- Mer resurser till kommunerna för fritidsverksamheter. Kräv att pengarna spenderas på rätt sätt.

Kommunen:

- Ge ekonomiskt stöd till låneutrustning i verksamheterna.
- Mindre läxor alternativt läxhjälp i skolan.
- Se till att lokalerna som används för fritidsaktiviteterna är tillgängliga för alla.
- Barnanpassa museum.
- Kräv att verksamheterna ska ge alla lika möjligheter, annars får de bidragen indragna.

Verksamheterna:

- Öppna upp för både tjejer och killar.
- Satsa på att alla ska känna sig välkomna.
- Gör verksamheten öppen och trygg.
- Anpassa nivån så att alla kan utvecklas och få chansen att lyckas.

Allas lika värde

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om att alla barn har lika värde.

2. Barnkonventionen gäller för alla barn. Alla barn är lika mycket värda. Inga barn får bli diskriminerade, det vill säga bli sämre behandlade. Det har ingen betydelse vilken färg barnet och barnets föräldrar har på huden, om barnet är flicka eller pojke, vilket språk barnet talar, vilken gud barnet tror eller inte tror på, om barnet har ett funktionshinder eller om barnet är rikt eller fattigt. Mobbning i skolan kan till exempel vara diskriminering.
23. Länderna ska se till att barn med funktionsnedsättning får bra liv. Barn med funktionsnedsättning ska kunna gå i skolan och vara med i samhället på andra sätt. Barnet och barnets familj ska få den hjälp de behöver. Hjälpen ska vara gratis eller så billig att människor har råd att ta emot hjälp. Länder ska tillsammans lära sig mer om hur de kan hjälpa barn med funktionsnedsättning på bra sätt. Rika länder ska hjälpa fattiga länder.
30. Barn som tillhör minoriteter eller ursprungsfolk har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion. I Sverige finns exempelvis barn som är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar.

FN rekommenderar

FN rekommenderar Sverige att:

- Övervaka och se till att artikel 2 följs fullt ut, särskilt när det gäller främlingsfientlighet och rasistiska attityder mot barn från etniska minoriteter, flyktingbarn och barn som tillhör invandrarfamiljer.
- Stärka åtgärder för att barn med funktionsnedsättningar ska få sina rättigheter tillgodosedda, exempelvis genom att se till att de har tillgång till en likvärdig skolgång.

Röster från barn

Funktionsnedsättning

Under en workshop med Synskadades Riksförbunds barn- och ungdomsråd arbetade deltagarna kring de temaområden som Sveriges regering prioriterar för funktionshinderspolitiken; hälsa, utbildning, arbete, resa, tillgänglighet, trygghet, kultur (tv, tidningar och idrott), internet, domstol och polis. Här är en sammanfattning av det som kom fram:

- Att det finns en stor okunskap om synskadades behov i samhället, inte minst på stationer och flygplatser.
- Att samhället är fullt av utstickande saker i huvudhöjd och saker som står i vägen.
- När man ska resa är det lätt att känna sig osäker och det är svårt att hitta. Otydliga färger gör att det är svårt att läsa skyltarna om man har en synnedsättning.
- Skyltar på gatan och kollektivtrafiken är dåligt anpassade till synskadades behov.
- Tillgängligheten på internet är inte den bästa, till exempel otillgängliga sidor för hjälpmedel som "jaws". Webbplatser är ofta väldigt röriga.
- Hjälpmedel i skolan kommer inte fram i tid. Det resulterar i att en del synskadade inte hänger med lika bra i skolan, eller att man inte hänger med alls och ligger efter.

Under hearingarna har följande synpunkter framkommit gällande funktionsnedsättning:

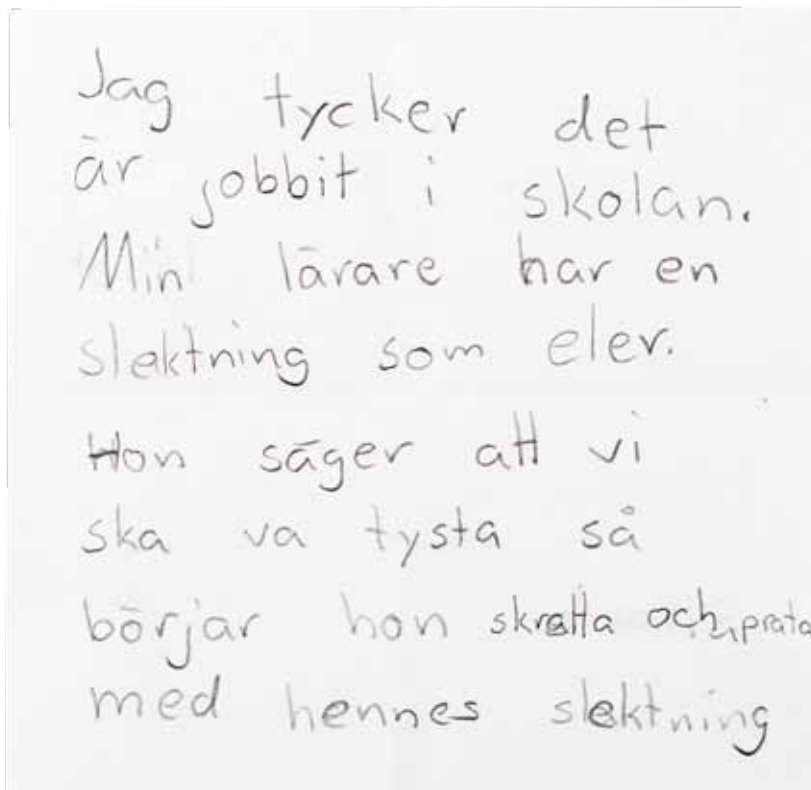
"Om man är synskadad och vill gå på bio eller se film på tv så kan man inte se utländska filmer, för man ser ju inte att läsa texten. Varför finns det inte anpassat så att man kan ha hörlurar med texten inläst?"

"Man borde handikappanpassa alla platser där barn vistas så att alla kan vara tillsammans. De handikappade bör gå i samma skola som oss och kan ha personal som tillgodoser deras behov."

"I Sverige tycker jag att det vore bra om alla i hörande skolor kunde lära sig teckenspråk, i alla fall grunderna, så att man kan prata med döva."

"Jag tycker att de barn som är utvecklingsstörda borde få mer stöd och bättre miljö, så dem får de lättare. Och att alla barn ska få lära sig mer om handikapp, så att de förstår vad det är och varför de blir så, för vissa barn blir utstötta pga sitt handikapp och det vill jag ändra på!"

Lärare som diskriminerar elever

”Det är de högljudda som lärarna lyssnar på, och dem som lärarna väljer för saker, de tysta har ingen kraft. Till exempel om det är ett aggressivt barn som kräver och som får mycket uppmärksamhet men ett tyst barn kanske har samma problem. Ofta har pratiga barn en bättre relation med lärarna.”

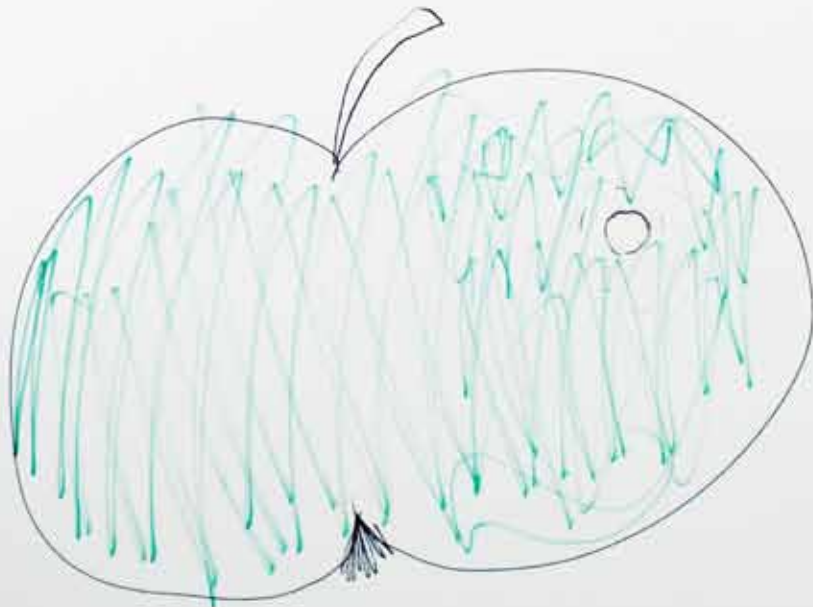
”Varför måste lärare vara dumma mot barnen och säga ’tysta! Ni kan ju aldrig hålla tyst!’ och sen vara så trevlig och gulla med oss när en annan lärare kommer in?”

Mobbning

Den fråga som engagerat flest av de barn och unga som tillfrågats inför den här rapporten är mobbning. I ett försök att belysa vad mobbning egentligen är kom vi in på ord som diskriminering, misshandel, fridskränkning, sexuellt ofredande, utfrysning och olaga hot. Här följer en sammanfattning av olika grupperns diskussioner kring temat mobbning.

LÖSNINGAR:

- 🍏 ~~Skulle vara bra om alla elever~~ Alla elever oavsett bakgrund ska få delta samtidigt på idrotten.
- 🍏 Ge lärare normkritisk utbildning och börja undervisa om det i tidig ålder.
- 🍏 Lärare ska ha större respekt för alla elever.
- 🍏 Mer utbildning om religion och andra kulturer.
- 🍏 Lärare ska ha mer förtroende för yngre de ska lyssna mer på alla elever.
- 🍏 Mer resurser ~~bara~~ till lärarutbildningen.

*”Hej jag är 12 år och är trött på mobbning. Jag är själv mobbad och är trött på det nu. Jag har varit rädd att gå till skolan.
GÖR NÅGOT!”*

Orsaker till mobbning:

- Dålig självkänsla, man ger efter för grupstryck.
- Barn som själva har det svårt trycker ner andra.
- Lärare vågar inte ta parti, eller så tycker de att eleverna ska klara ut det själva.
- Lärarna har för dålig kunskap om vad de ska göra och tar inte tillräckligt ansvar.
- Det finns fördomar, och man pratar inte så mycket om fördomar och värderingar i skolan.
- Det är för få rastvakter och lärare ute på rasterna.
- Skolan har för lite resurser att arbeta mot mobbning.
- Klassen gör för lite tillsammansövningar som till exempel utflykter.

Konsekvenser av mobbning:

- Det blir svårt att lita på andra.
- Man blir ensam, stänger in sig.
- Man upplever inte att man har någon att prata med och mår psykiskt dåligt.
- Självskadebeteende.
- Sänkt självkänsla och självförtroende.
- Vill inte gå till skolan, svårt att tillgodogöra sig utbildningen vilket kan leda till arbetslöshet och fattigdom.

Rekommendationer till Sveriges regering och Skolverket (sammanställda av referensgruppen i Bankeryd):

- Satsa på lärarutbildning. Utbilda i normkritik och om härskar- och främjartekniker.
- Utbilda lärarna om internet så att de kan hänga med på vad som händer där eleverna finns digitalt.
- Ta in livskunskap i läroplanen, där man kan prata om värderingar och skapa en trygg grupp.
- Fler och bra lärare. Fler magistrar.
- Mer pengar till skolan.
- Förstatliga skolan.
- Lagstadga för mindre klasser.

Rekommendationer till skolledningen:

- Se till att elevråd och/eller mentorsystem fungerar.
- Det ska finnas en handlingsplan mot mobbning.
- Friends, eller liknande organisationer, borde få större genomslag på skolorna. Det är viktigt att det finns en kunnig vuxen som kan stödja friendsgruppen.
- Satsa på kompetensutveckling för lärarna.
- Prata mer om barnkonventionen, skapa Barnrättsråd på skolorna.
- Satsa på mindre klasser.
- Se till att det finns ett anonymt formulär på nätet där man kan anmäla mobbning.
- Skapa riktlinjer för mobiltelefoner och internetanvändning.

Rekommendationer till lärarna:

- Det är viktigt att vikarierna är insatta.
- Mer lärare ute på rasterna.
- Viktigt att lärarna förstår sitt ansvar att ta tag i mobbning så fort de ser något.
- Låt barnen vara delaktiga i att finna lösningar mot mobbning.
- Ha ögonkontakt med eleverna.
- Ordna fler utflykter och klassaktiviteter.
- Mer tid för elevstöd. Ta eleverna på allvar.
- Arbeta tydligare med likabehandlingsplan och med barnkonventionen.
- Prata om mobbning och om värderingar och fördomar.
- Lär känna eleverna, var personlig och tyck om klassen!

Rekommendationer till föräldrar:

- Ge barnen mer uppmärksamhet.
- Se till barnets bästa.

Rekommendationer till eleverna:

- Var bra kamratstödjare.

- Kolla över hur kamratstödjare blir tillsatta så att det inte blir de som är populära utan de som är mest lämpade.
- Sätt inte roller på varandra.
- Viktigt att våga vända sig till vuxna om mobbning.

Hej! Jag är 12 år och bor i Norrköping (Sverige)
Jag vill berätta om en orsak som hände mig i skolan.
Jag blev slagen av en annan elev under rasten. Grejen var den att en lärare såg när det hände. Vilket jag såg, att hon såg alltså.
Jag tycker inte att det är OK!
Så att lärarna borde reagera när det händer något sänt.

”Det borde bli bättre relation mellan lärare och elever för då skulle lärarna fatta om det är någon som inte mår bra och man kan hjälpa till innan det blir för sent.”

”Vi vill lära känna våra mentorer och kunna känna förtroende för dem.”

”Allt för ofta går rollen som kamratstödjare till mobbarna i klassen. Det fattar man ju själv att det inte fungerar. Men vad ska man göra då?”

”Ibland vågar jag inte gå till skolan för jag har ont i magen och är rädd.”

”Lärarna fattar ju inte när det är allvar. Ibland kan de säga; det hände ju efter skoltid.”

”Ibland tror de bara att man är larvig eller överdriver ... Då vågar man inte säga till nästa gång.”

”Att prata med en lärare om mobbning kan bli fel, han eller hon kanske gör det till en stor grej och håller inte det förtroendet som man trodde att man hade.”

”Det är för stora klasser i skolan så lärarna hinner inte se individerna.”

”På min skola fanns en skvellersida på facebook där de la ut påhittat skvaller om olika människor. Jag hade vänner som mådde jättedåligt under den här perioden, folk var verkligen rädda för att bli uthängda.”

Mera pengar till skolan

Lärarna hjälpa till mer!

Mera
lärare!!!

Mer koll i
bambä om maten.

Mer fadder värksam

Mer rast vakter!

Barnen
❤️

Inge m

Mer majstrar!

Mobba inte

Elev-stöd

Prata mer om barnkonventionen

Mer om li

Insatta vikarier!

Lär

Barnen bestämmer!

Br!!

ombhet.

mobbing!!!

för, köm, had m.m

^{mer}
Klassresa!

Mera utflykter!!!

Ögonkontakt
med eleverna

ika behandlingar.

a Känna varandra mer

B F-råd

”I vår drömskola kan barn påverka. Vi har en gemensam idrottsklass – idag blir alla barn uppdelade och invandrarbarn hamnar i egen klass. Ibland kan man förstå det, men barn borde ha klasser gemensamt där det går, typ idrott. Alla lär sig så mycket när man får umgås över kulturella gränser. Svenskar och invandrare borde få umgås – lika behandlande oavsett etnicitet, sexualitet, kön. Alla borde behandlas lika. Lösningen är att umgås över gränserna.”

”Varför är det så stor skillnad mellan skolor? Simning i skolan till exempel. Jag har till exempel slöja och jag kan inte vara med på den vanliga simningen. När jag har bitt om simning för bara tjejgrupper så har det inte varit möjligt att lösa det problemet. Och jag riskerar mitt betyg i princip varje år jag har haft idrott.”

Rätten till hälsa och barnets bästa

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om att barn har rätt till det stöd det behöver för en trygg utveckling.

3. Politiker, myndigheter och domstolar ska alltid tänka på vad som är bäst för barn när de bestämmer sådant som gäller barn. I artikeln står det att barnets bästa ska komma i främsta rummet. Det betyder att det ibland finns saker som är viktigare än barnets bästa. Men politikerna måste alltid kunna visa att de också har tänkt på barnen.
6. Barn har rätt till liv och utveckling. Rätt till liv betyder att länderna ska se till att barn inte blir dödade. Det kan vara både att barn inte blir dödade i krig och att barn får vård och mediciner när de är sjuka så att de inte dör av sjukdomar. Rätt till utveckling betyder att länderna ska göra vad de kan för att ge barn en bra barndom. Barn behöver många saker för att utvecklas bra. Det kan vara trygghet, kärlek, mat, sjukvård, ett hem, möjlighet att leka och att gå i skolan.
22. Länderna lovar att ge flyktingbarn som kommer

till landet skydd och hjälp. Det gäller både barn som kommer ensamma och barn som kommer med sina föräldrar. Ett ensamt barn ska få hjälp att hitta sina föräldrar. Om man inte kan hitta föräldrarna eller andra släktingar ska barnet få samma skydd och hjälp som andra barn får när de inte kan bo hos sina föräldrar.

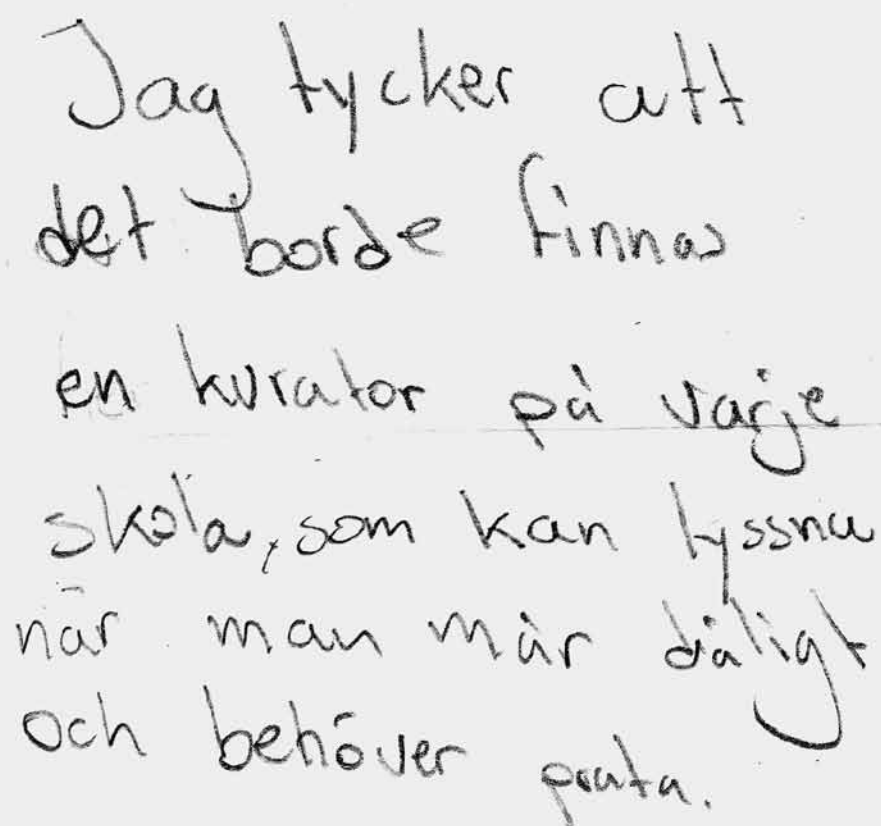
- 24. Barn har rätt till hälsovård och sjukvård. Länderna lovar att göra allt de kan för att barn ska få bra hälsa. Alla barn har rätt att få vård när de är sjuka. Kvinnor som väntar barn och mammor med nyfödda barn ska få bra vård. Föräldrar ska få lära sig hur de ska mata och vårda sitt barn. Rika länder ska hjälpa fattiga länder.
- 25. Om barn inte bor hemma hos sina föräldrar ska den myndighet som har ansvar för barnet se till att barnet får bra vård eller behandling.
- 26–27. Barn har rätt till trygghet. Familjer ska få hjälp så att barnet har det bra även om föräldrarna är fattiga, sjuka eller arbetslösa. En förälder som inte bor med barnet ska också ta ansvar för sitt barn. Det kan vara att betala så att barnet får mat, kläder, bostad och annat som barnet behöver.
- 39. Länderna ska hjälpa barn som har blivit utnyttjade så att barnet kan må bra och leva ett vanligt liv. Det kan vara barn som har varit soldater i krig.

FN rekommenderar

- FN:s barnrättskommitté är oroad över att principen om barnets bästa inte tillämpas tillräckligt i praktiken, särskilt när det gäller barn i asylprocesser. De rekommenderar Sverige att se till att principen om barnets bästa avspeglas rätt i lagen och att personal vid sociala myndigheter och Migrationsverket får regelbunden utbildning om betydelsen av artikel 3 i barnkonventionen.
- FN rekommenderar Sverige att vara uppmärksam på barns- och ungdomars hälsa, särskilt när det gäller ätstörningar, övervikt och ungdomars stressnivå. Det är viktigt att olika instanser samverkar för att ge bra rådgivning och behandling.
- Kommittén är oroad över att det inte finns tillräckligt med behandlingsresurser för missbrukare under 18 år.

”Det finns vuxna att tala med, men det behöver vara mer öppet och tillgängligt. Barn ska inte behöva ta första steget, det kan kännas läskigt och man kan känna sig utpekad.”

”Varför finns det inte bättre tillgång till skolsyster? Skolsyster borde vara i skolan alla dagar i veckan.”

Jag tycker att
det borde finnas
en kurator på varje
skola, som kan lyssna
när man mår dåligt
och behöver prata.

Barnets bästa i skilsmässokonflikter

En grupp hearingdeltagare diskuterar hur barn påverkas av skilsmässokonflikter. De berättar att när föräldrar skiljer sig blir de ofta väldigt upptagna av sina egna känslor och lyssnar inte tillräckligt på barnen. Det kan också vara så att föräldrarna tror att de skyddar barnen från lidande genom att inte berätta vad som händer, kanske de tror att barnen inte skulle förstå. Det är vanligt att föräldrarna ofta är arga vilket gör att barnen inte vågar berätta för dem hur de känner. **”Det känns som att man har ett tomt rum inom sig.”** Svåra skilsmässoprocesser kan leda till att barn blir deprimerade och kanske hamnar i missbruk och kriminalitet. Därför tycker vi att:

- Det ska finnas någon man kan prata med under föräldrarnas skilsmässoprocess.
- Om ett barn mår dåligt av förälderns nya partner måste föräldern prioritera sitt barn.
- Barn borde få ha lika stor talan som de vuxna när det gäller var man ska bo.
- Det borde finnas mer information om vart man kan vända sig för att få stöd.
- Det borde finnas bättre stöd för barn i skilsmässokonflikter.
- Barnets bästa i socialtjänsten.

”Varför finns det så dålig information om socialtjänsten riktad till barn? Den bild som når barnen är ofta negativ.”

Socialtjänsten borde bli bättre på att informera om vad de gör och vad de kan hjälpa till med. Till exempel skulle de kunna ha temadagar i skolor. I dag tänker man på socialtjänsten som något negativt, de borde arbeta på att vända den bilden. En idé är att alla barn borde ha obligatoriska samtal med socialtjänst eller kurator så att barnen slipper ta första initiativet. **”Man kan känna sig utsatt om det bara finns gruppsamtal, det måste också finnas möjlighet att få individuella samtal.”** Hjälpen behöver också bli mer lättillgänglig, så att man orkar ta hjälp. Ett problem är också att man måste ha sina föräldrar med sig på samtalen med socialtjänsten. **”Föräldrar kan vara manipulativa, man måste bryta sig loss och ta hjälp, ofta ser man ju upp till sina föräldrar. Kanske tvivlar man på sig själv och tänker på föräldrarna, ens egna problem kanske inte känns lika viktiga.”**

Det är också viktigt att barn får information om vad som händer om de anmäler kränkningar. Ett barn uttrycker: **”Om det händer något, till exempel att ens pappa slår en, så älskar man fortfarande sin pappa. Det är svårt att prata med polisen och kuratorn eftersom kuratorn måste säga något om det hänt något.”**

Placering i familjehem

Att bli placerad i ett familjehem är ingen lätt sak. Det är viktigt att se till barnets bästa, ibland känner sig barnet tryggare med sina biologiska föräldrar och då skulle det vara önskvärt om man kan stödja den biologiska familjen direkt istället för att omplacera barnet. Ibland vill barnen inget hellre än att bli placerade i en trygg familj. *”Hur många chanser ska de biologiska föräldrarna få? Barnen blir svikna. Flera gånger får barnen flytta hem. Sen funkar inte det och så kommer de tillbaka till fosterhemmet. Hur många chanser ska föräldrarna få innan man säger stopp, och bestämmer att barnen får stanna i fosterhemmet tills de klarar av att bestämma själva hur de vill göra?”*

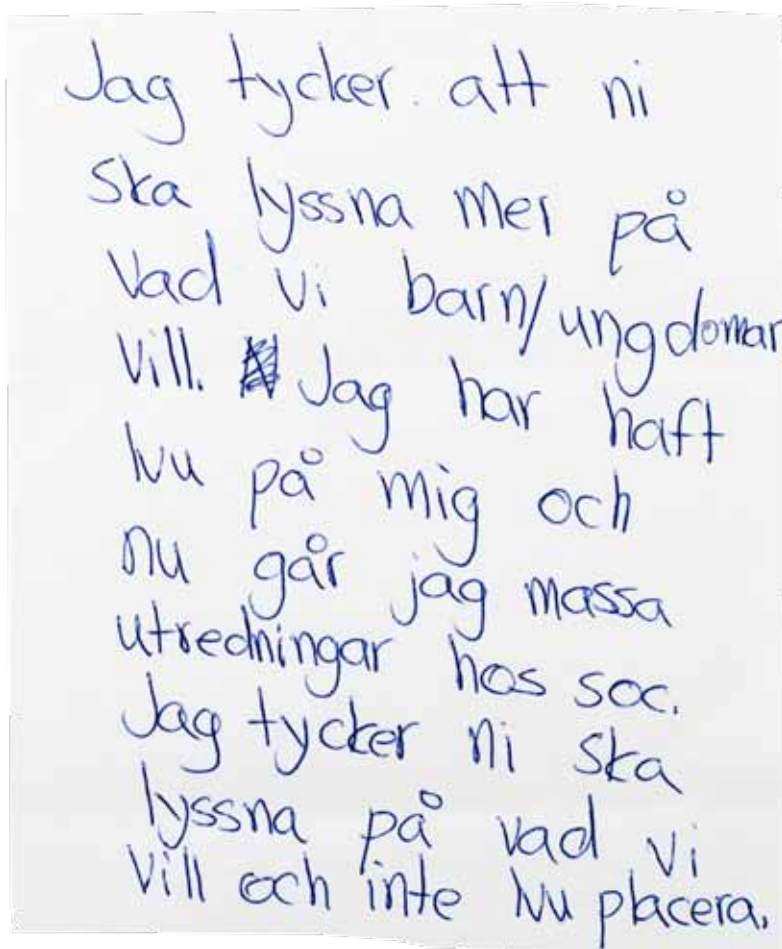
Hur socialtjänstens utredning görs är viktigt. Flera av barnen som varit med under Nätverkets hearingar berättar om att kontaktpersoner på socialen byts ut under pågående utredning. De menar att det är viktigt att ha en bra socialsekreterare som följer med under hela processen. En tjej berättar att socialen i en del fall startar en utredning kring barnen men inte kring föräldrarna. Hon anser att man borde starta en utredning kring föräldrarna samtidigt så att de får en ärlig chans att skapa en god relation med barnen.

”Hur lång tid ska det ta innan man får veta om man får bo kvar i sin fosterfamilj eller om man ska få flytta hem till sina biologiska föräldrar igen? Vissa fosterbarn vågar inte fästa sig vid fosterfamiljen ifall de kanske ska flytta hem igen.”

”Varför får socialen dela syskon som fungerar bra ihop när det finns fosterhem som har kapacitet att ta båda två?”

Många barn är inte nöjda med sina familjehem och det kan bli kulturkrockar. Om familjehemmet praktiserar någon religion är det viktigt att barnet får information om det och att religionen inte tvingas på barnet.

LVU = lagen om
vård av unga

Jag tycker att ni ska lyssna mer på vad vi barn/ungdomar vill. Jag har haft lvu på mig och nu går jag massa utredningar hos soc. Jag tycker ni ska lyssna på vad vi vill och inte nu placera.

Flyktingbarn

Många av de synpunkter som barn fört fram när det gäller flyktingbarns situation handlar om rätten till vård och utbildning för barn som lever gömda, om att alla Sveriges kommuner borde ta emot flyktingbarn och att vi borde skrota Dublinförordningen⁷. Det är glädjande att det på dessa områden har skett vissa förbättringar.

Enligt en dom i EU-domstolen ska nu ensamkommande flyktingbarn få undantas från EU:s ”första asyllandsprincip”, som innebär att flyktingar ska få sin sak prövad i det första EU-land som de anländer till.

Då antalet ensamkommande flyktingbarn som söker asyl i Sverige har ökat, har regeringen lagt fram ett lagförslag som innebär att Migrationsverket ska ha möjlighet att anvisa ensamkommande flyktingbarn även till kommuner som idag inte har något avtal om att ta emot flyktingbarn. Lagändringen föreslås träda i kraft i januari 2014.

Enligt en lag som trädde i kraft den 1 juli 2013 har gömda flyktingbarn rätt att gå i skolan. Polisen får inte gå in på skolan och hämta barnen för utvisning. Det är nu viktigt att denna lag innebär full säkerhet för dessa barn så att de vågar ta sig till och från skolan, vara med på utflykter och så vidare. Samtidigt antas lagändringar som innebär att barn som vistas i Sverige utan tillstånd ska erbjudas fullständig hälso- och sjukvård inklusive regelbunden tandvård.

Samma rättighet borde även gälla föräldrar. **”Hur tror du att barn till papperslösa föräldrar som har någon psykisk sjukdom påverkas av att föräldern inte har rätt till någon behandling?”**

Flera frågor har väckts under hearingarna om hur barnets bästa i främsta rummet rimmar med att barn på flykt inte får stanna i Sverige. Man frågar sig också hur det kommer sig att syskon och familjer splittras. **”Om två barn kommer så får den ena stanna, men inte den andra.”**

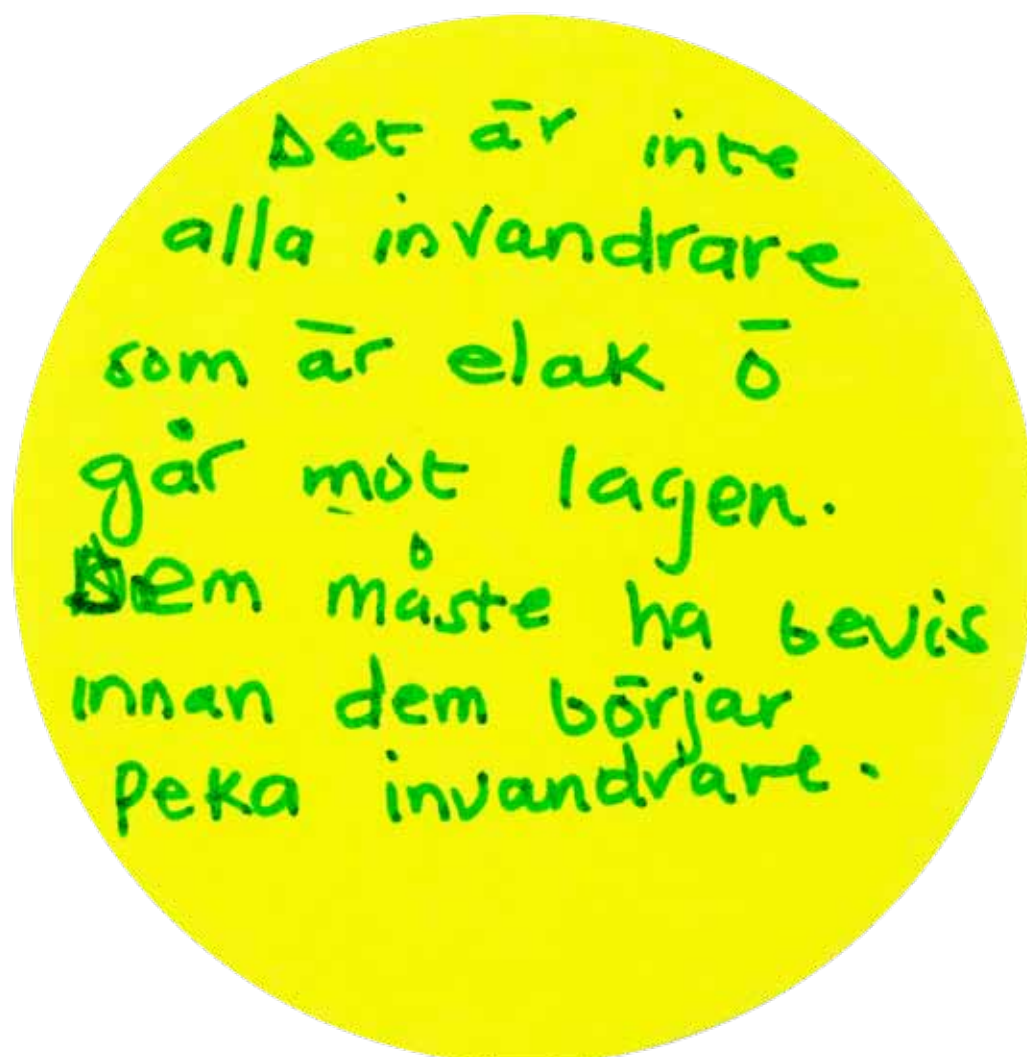
Projektet ”Barns röster från A till FN” har haft två workshoppar med ensamkommande flyktingbarn. Utifrån den kritik som FN:s barnrättskommitté tidigare framfört till Sveriges regering, presenterade ungdomarna följande önskemål:

- Det borde ordnas fler tillfällen där svenska ungdomar och invandrarungdomar kan träffas. Man kan bo flera år i Sverige utan att få en enda svensk kompis.
- Det är viktigt att få reda på vart man kan vända sig om man behöver hjälp.
- Det är viktigt att Rädde Barnen och andra organi-

⁷ Dublinförordningen trädde i kraft 2003 och är en förordning som bestämmer vilken av Europeiska unionens medlemsstater som har ansvaret för att pröva en asylansökan.

sationer som inte fattar beslut kring ungdomarna kommer och visar att de finns.

- I skolan borde man få gå i samma klass som de svenska eleverna, eller åtminstone ha några ämnen tillsammans, till exempel idrott. Det är också viktigt att få göra utflykter tillsammans och att ha skolavslutningen ihop.
- Man önskar information om vad man får göra och inte i Sverige, det blir så lätt missförstånd. Det som räknas som skoj i det gamla landet räknas som brottsligt i Sverige.
- Media borde sprida mer positiva bilder av invandrare.
- Polisen borde komma ut till boendet och samtala med ungdomarna. Många är rädda för polisen utifrån sina tidigare erfarenheter, så därför är det bra om polisen inte bara kommer när det är bråk, utan att de kommer och skapar en relation med ungdomarna.

Vi söker en godman som har mycket kunskap om tradition,
Kultur av dem som är från andra landet.

En person som har gått på skolan och vet mer om vad
dem gör.

En person som är Snäll, aktiv, klok och positiv, glad.

En person som kan vara där när vi behöver hjälp, och
går med ungdomarna när det behövs.

måsta lesna på barnen.

En fiktiv jobbannons för en godman, skriven av en grupp ensamkommande flyktingbarn.

Rätten till skydd

Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om att barn har rätt till skydd.

- 16. Barn har rätt till privatliv. Det kan till exempel vara att föräldrar inte ska läsa sina barns brev och dagböcker. Det kan också vara att barnet ska kunna stänga en dörr och få vara i fred när det går på toaletten i skolan.
- 19. Skydd mot våld hemma. Länderna ska skydda barn mot föräldrar och andra vuxna som slår barnet, är elaka mot barnet, eller på något annat sätt inte kan ta hand om barnet. Det kan vara att föräldrarna missbrukar alkohol eller narkotika eller att föräldrarna utnyttjar barnet sexuellt.
- 32. Barn har rätt till skydd mot farligt arbete.
- 33. Barn ska skyddas mot narkotika.
- 34. Barn ska skyddas mot vuxna som tvingar dem till sex eller som tvingar barnet att sälja sex.
- 35–36. Barn ska skyddas mot att bli utnyttjat på något sätt. Det kan vara att någon säljer ett barn för att barnet ska arbeta i en fabrik. Det kan vara att någon tar ett barn från föräldrarna för att sälja barnet till en annan familj. Men det är också ett skydd mot alla andra sätt att utnyttja barn som någon kan komma på.
- 37. Barn ska skyddas mot dödsstraff, livstids fängelse och tortyr. Tortyr är när man plågar en person för att den ska berätta något. När det är en rättegång mot ett barn har barnet rätt att få hjälp av en jurist, en person som har kunskap om lagar. Barn som sitter i fängelse får inte bli illa behandlade. Barn ska inte vara i samma fängelse som vuxna. Barn som sitter i fängelse ska kunna få ta emot besök och brevväxla med sin familj.
- 38. Barn ska inte vara soldater.
- 40. Om ett barn är misstänkt för något brott ska länderna lova att behandla barnet väl och att ge barnet en rättvis rättegång.

Röster från barn

Under hearingarna har det inte uppkommit några frågor eller synpunkter kring dessa artiklar, förutom att Sveriges regering bör göra mer för att personer som begår barnsexbrott utomlands ska bli dömda.

Rätten till utbildning

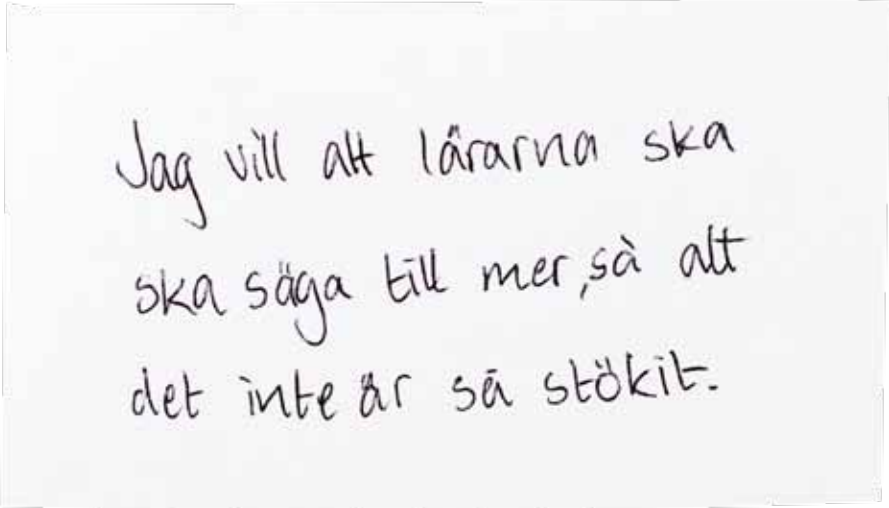
Dessa artiklar i barnkonventionen handlar om rätten till utbildning.

28. Barn har rätt att gå i skolan. Alla barn ska gå i grundskolan. Det ska vara gratis. Länderna ska se till att fler barn får gå i gymnasiet och annan högre utbildning. Rika länder ska hjälpa fattiga länder.
29. Varje barn ska få lära sig och utvecklas så mycket det går i skolan. Barnet ska vara väl förberett för sitt liv som vuxen. Barnet ska lära sig om mänskliga rättigheter och att alla människor är lika mycket värda. Barnet ska också lära sig att vara rädd om naturen.

Röster från barn

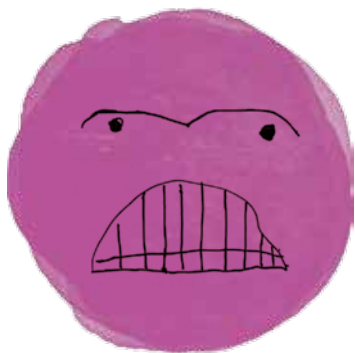
Stökig miljö

”Det är stökigt i vår klass och läraren har svårt att hålla koll. Ingen har respekt för henne.”

Jag vill att lärarna ska
ska säga till mer, så att
det inte är så stökigt.

”Om det är som så att även vuxna känner stressen som vi ständigt upplever varför bryter man inte stressnormen? Förväntas vi skitner oss av stress från mellanstadiet till... graven? /En upprörd normkritiker”

”I min skola är det totalt kaos, alla gapar och springer runt.”

”När vi gjorde läsförståelsen på nationella provet i engelska, bråkade killarna så mycket att vi inte hörde vad som sades. Vår klass kommer få sämre poäng på grund av det.”

Behovet av specialpedagoger

”Vi tycker att det borde finnas fler specialpedagoger i skolan så att barn med svårigheter kan utvecklas lika mycket som alla andra. I matte finns det ofta specialpedagoger men det finns barn som har det svårt i andra ämnen, till exempel SO, NO, svenska, musik, idrott och andra ämnen. De barn som inte är så bra på till exempel svenska får ju dåligt betyg och om man har dåliga betyg så får man inget bra jobb.”

Skolmaten

Vid alla de hearingar och workshoppar som Nätverket har anordnat så är kommentarer om skolmatens bristande kvalitet vanligt förekommande. Särskilt gäller detta skolor som inte har tillagningskök, utan får uppvärmd mat utkörd. Detta, menar barnen, påverkar även mängden mat. Är maten god räcker den ibland inte till alla medan det blir mycket över om det serveras mat som eleverna inte vill äta.

Tro på eleverna!

”Mina kompisar som går i andra skolor får anpassa sig till skolan, i den här skolan anpassar sig skolan till oss. Vi får ha roligt här!”

Vägen till en bra och
funderande skola med bra
resultat går genom bra
Lärare! Satsa på dem!

Projektledare: Hanna Igelström

Produktion: Sturebygruppen

Grafisk form: Nils Jarlsbo

Foto: Ola Jacobsen

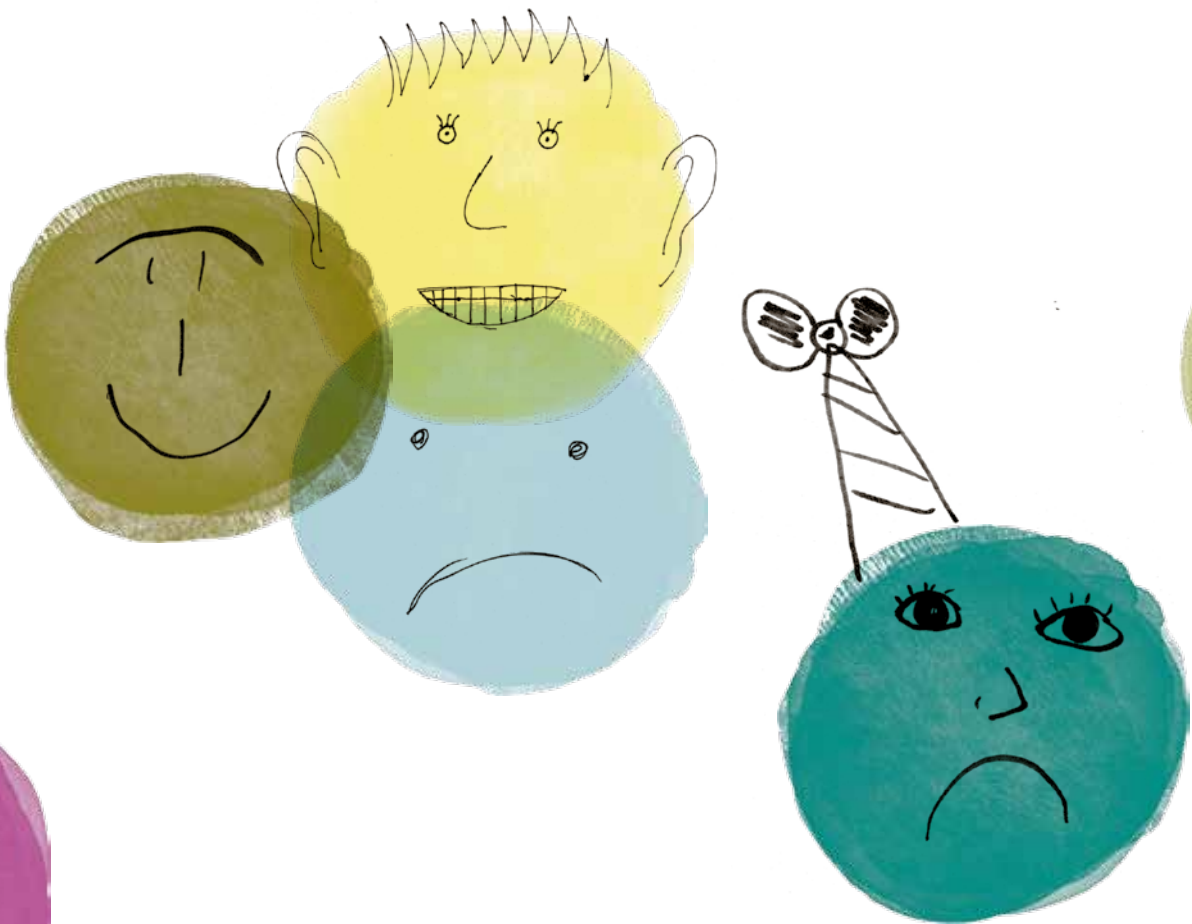
Tryck: Unitedprint, Tyskland

*Ett särskilt tack till Pernilla Stam,
Hugo Kroon, Henrik Almén och
Frida Jansson som arbetat med
sammanställandet av denna rapport.*

Framtagen med stöd av Arvsfonden.

ETT STORT TACK
till alla barn och unga
som bidragit med sina
värdefulla synpunkter
till den här rapporten!

**Nätverket för
Barnkonventionen**

Barns röster från A till FN

